

«In tal post havess ei duvrau gia pli baul»

La lavur sociala ella scola da Glion secumprova

DAD AUGUSTIN BEELI / ANR

■ **Dacuort ha il luvrer social dalla scola da Glion, Jürg Marguth, presentau al parlament communal resultats da siu engaschi durant igl onn da scola 2015/16. Igl ei stau igl emprem «onn da menaschi» cun quella nova puschida.** En sia lavur ha el da sefatschentar oravontut cul triangel scolari-geniturs-persuna d'instrucziun. Per illustrar meglier tgei ch'el fa dapi igl uost 2015 alla scola da Glion ha Jürg Marguth priu exempels anonims. Igl emprem: In affon che havess dad ir a scoletta refusa detschartamein quei, pertgei el vegn adina tentaus dad affons pli grond. Il luvrer social vegn en acziun. Secund exempel: In buob intelligent dalla secunda classa muossa bunas prestaziuns el las lecziuns. Perencunter mauncan las competenzas socialas sin plaz da pausa e sin via. Cun differents discuors gartegi plaunsiu da migliurar la situaziun. Lu in exempel dil scalem superiu: La mattatscha Vanessa ei adina stada ina buna scolara. D'in mument a l'auter constatescha la scolasta che sias prestaziuns sereduceschan, per motivs nuncapeivels. La persuna d'instrucziun contactescha il luvrer social. Lez discuora culs geniturs e scuviera prest il motiv. Ils geniturs rescognan trasora, la mumma vul bandunar la famiglia. Il luvrer social accumpogna la scolara da 14 onns durant in temps che la lètg va dapart.

Ils temps ein semidai – la scola era

Il luvrer social en scola Jürg Marguth ha aunc presentau in auter cass nua ch'ina entira classa fuva pertuccada. La scolasta haveva clamau el, pertgei ils giuvenils fuvan indifferent ed inactivs, els mussavan ni reacziuns ni emozziuns. Grazia all'intervenziun cun discuors e sesidas eis ei gartegiau da contonscher ina midada positiva. Ils cass descrets schabegian ozilgi daper-tut, en biaras scolas. Nua ch'ei dat buc in

Davos il secutener d'affons e giuvenils sezuppan meinsvart disturbis interhumans. Grazia alla lavur sociala en scola sa il personal d'instrucziun seconcentrar sin sia lavur.

FOTO A. BEELI

survetsch dalla lavur sociala en scola drovan ils scolasts ina massa temps per sgligar crisas e problems interhumans.

«In tal post havess ei duvrau gia pli baul», han ins udiu durant la pausa el parlament communal dad Illanz/Glion. In dils parlamentararis ha vuliu saver da Marguth co el declari la midada en scola cul secutener meinsvart nuncapeivel d'affons e giuvenils. Denter auter ha Marguth motivau quei cul fatg che l'entira societad seigi semidada ils davos 50 onns. Oz lavuriens las mummias, ellas seigien buca pli cheu mo pil percasa ed ils affons. Era l'unda immensa dallas medias socialas, l'influenza da televisiun ed altra

distracziun sappien caschunar crisas e conflicts socials en scola.

Intervegnir avon ch'ei brischa

Ch'il squetsch da prestaziun ei carschius en scola ei evident. All'entschatta dalla sesida dil parlament communal dad Illanz/Glion ha Marguth presentau ils resultats d'ina emprema evaluaziun da quei niev survetsch. Igl onn da scola 2015/2016 eis el vegnius en acziun l'emprema gada alla scola da Glion. Duront quei temps hagi el fatg exact 2276 kilometers d'ina scola a l'autra. Il luvrer social ei buca staus mo a Glion, mobein era en tschels loghens da scola dalla vi-

schnaunca, dano a Pitasch/Duin. Finamira dil luvrer social eis ei d'eruir motivs, d'impedir cass gravonts, da migliurar ina situaziun. Quei fa el cun intermediar, sustener e cussegljar ils pertuccai dil triangel. Igl uost 2015, all'entschatta digl onn da scola 2015/16, ha Marguth entschiet sia activitad. El ei buc emploiau dalla scola da Glion, mobein dalla Casa Depuoz a Trun. Siu engaschi sebase sin in contract denter las duas instituziuns, Marguth en mandat ed en plazza dad 80 perschien. Resumond ha el tratg la suandonta conclusiun: «La collaboraziun cullas autras instituziuns enteifer la reit dalla scola ei stada professiunala ed

ha funcziunau bein.» Quellas instituziuns s'exprimien che la lavur sociala en scola hagi gidau d'augmentar la qualitat en scola e ch'ella descarghi tut ils pertuccai. Aschia ei la lavur sociala en scola buc ina concurrenza per posts cantunals ufficials sco il survetsch psicologic da scola ni il survetsch psichiatric d'affons e giuvenils. Anzi, la lavur sociala en scola sustegn e descarga quels.

Caffè da geniturs

Dapi igl onn da scola current 2016/17 lavura era Ivana Schmucki ensemen cun Marguth sco luvrera sociala en scola. Da niev ha la Casa Depuoz era fatg ina cunvegna da collaboraziun cullas vischnancas da Laax, Falera, Schluen e Sagogn pil medem survetsch.

Enten evaluar sia lavur ha il luvrer social registrau cura ch'el vegn clamau il pli savens. Quei ei avon las vacanzas da stad ed avon Nadal. Il luvrer social en scola ha giu 45 discuors cun affons e giuvenils, 49 cun geniturs e 39 cussegliazions cun persunas d'instrucziun ed 11 intervenziuns cun entiras classes. El e Schmucki vegnan en acziun ellas scolas tier stress familiar che ha influenza en scola, els discuoran cun tuts pertuccai tier problems da pubertad, mobbing ed autras crisas e disturbis interhumans. Sco Marguth ha declarau als parlamentararis ei la lavur sociala en scola ina disciplina nova e frestga. Ella fa denton effect enteifer cuort temps, senza agid special da posts pli complexs. Pilpli ston lezs intervegnir per «cu ei brischa», magari eis ei fetg tard ed il donn pli gravonts. En quei senn ei la lavur sociala en scola ina prevenziun. Marguth ha instradau en lez connex in «Caffè da geniturs». Ina dallas tematics durant talas sentupadas seigi ch'els giuvenils muossien als geniturs co las medias novas funcziunien, pia facebook, whatsapp, instagram ed auter.

Affons digl 1. quartal dall'annada 2016

Suenter las presentaziuns dils affons dil quart quartal dall'annada 2015 vul La Quotidiana cuntinuar cun presentar ils affons dil emprem quartal 2016. Nus dein la pusseivladad agl entir in-tschess romontsch da separticipar.

Tarmettei pia ina foto actuala da vies affon ch'ei naschius denter l'entschatta schaner ed ils 31 da mars 2016 cun las suandontas indicaziuns.

- num e prenum digl affon
- data da naschientscha
- liug da domicil
- num e prenum dils geniturs

La foto digitala duei esser sil pli pauc 500 KB. Fotografias da handy ein buc adattadas, bunas fotos sin pupi perencunter bein. Se-capescha che lezzas vegnan returnadas.

Las fotografias e las indicaziuns ein d'inoltrar entochen l'entschatta avrel 2017 alla suandonta adressa:

La Quotidiana
L'annada 2016
Via Sommerau 32
7007 Cuera

e-mail: redacziun@laquotidiana.ch

Ord il ravugl dallas annunziats inoltradas trai la dila da cletg treis victurs. La Quotidiana selegra dils purtrets dils affons romontschs ed engrazia per la collaboraziun.

Garanzia da deficit per l'uniun Casa Depuoz e per la fundaziun «Gott hilft»

■ (cc) La regenza ha approvà ina cumplettaziun da l'incarica da prestaziun per la collocaziun e l'assistenza da fugitivs e fugitivs minorens betg accumpagnads tras l'uniun Casa Depuoz a Trun e tras la fundaziun «Gott hilft» a Zizers. La regenza garantescha la finanziaziun d'ina occupaziun da 95 pertschien fin ils 31 da december 2019. Ina gronda part da las requirentas e dals requirents d'asil minorens betg accumpagnads è vegnida admissa mo provisoricamain l'onn 2016. Per questas persu-

nas minorennas betg accumpagnadas che han in'admissiun provisoria resta vitanavt responsabel il chantun. Las plazzas en las gruppas d'abitat assistidas da la fundaziun «Gott hilft» e da l'uniun Casa Depuoz che vegnan finanziadas da las vischnancas restan nunoccupadas. Pervia da questas plazzas vacantes han las duas purschidas per part fatg deficits. Per che las duas purschidas mantegnian lur incarica da prestaziun èsi necessari da garantir la finanziaziun. Cun ina complettaziun da l'incarica da prestaziun fin ma-

ximalmain ils 31 da december 2019 duai vegnir garanti che las furnituras da prestaziun èn segiradas cunter in eventual deficit. Attribuziuns e decisiuns davart il dretg da restar pon succeder da tut temp uschia che las plazzas da la fundaziun «Gott hilft» e da l'uniun Casa Depuoz vegnan duvradas svel. Sche las plazzas èn perencunter nunoccupadas per in temp pli lung e sche la vista ch'ellas vegnian duvradas n'è betg pli avant maun vegn l'incarica da prestaziun desdita en enclengientscha vicendaivla.

Informatica sco rom obligatori als gimnasis?

■ (anr) Duei il rom informatica esser obligatori per tuttas gimnasiastas e tuts gimnasiasts egl avegnir? La suprastonza dalla Conferenza svizra dils directurs cantunals dall'educaziun publica ha lantschau la consultaziun concernent quella damonda. Il medem mument fa ella ina proposta pil plan d'instrucziun che regla la direziun e las finamiras da quei rom. Aschilunsch che quella procedura vegn beneventada vegn il reglament per la reconoschientscha dalla matura revidius. Sco quei che la conferenza constatescha ei la lavur cun applicaziuns dad ICT ina part dalla formaziun gimnasiala. Oz ei il rom informatica in rom cumplementar al gimnasi e sa aschia vegnir eligius dallas scolaras e dils scolar. Tenor

la suprastonza dalla conferenza ein parts dall'instrucziun d'informatica denton da muntada relevanta per tuttas absolventas e tuts absolvents dil gimnasi. Per quei motiv ha la suprastonza dalla conferenza schau elavurar in plan d'instrucziun da rama per l'informatica. Quel ei uss en consultaziun. Tenor la suprastonza ha il rom informatica buca la finamira d'intermediar savida d'applicaziun, mobein l'instrucziun da basa dall'informatica. Aschia duei vegnir intermediar savida davart ils lungatgs da programmar, impurtonts detagls davos las culissas da reits da computer ni era aspects da segirtad ella comunicaziun digitala. Cheutras duein las scolaras ed ils scolar saver seprofundar ella societad dall'informaziun.

Urs, luf e luf-tscherver

■ (rtr) Las bestgas da rapina èn definitivamente sa chasadas en Grischun. Quai ch'è gia enconuscent dapi in temp mussan uss las fotografias dal guardiaselvaschina Ueli Jörmann da maniera impressiunanta. Fer-tant che urs e luf èn adina puspè preschents cun ina u l'autra escapada n'è el strusch visibel: Il luf-tscherver. Er sch'ins na vesa u auda nagut dad el sa mova el oravant tut en Surselva di per di tras ils guauds. Actual-main quint'ins cun radund diesch enfin 15 exemplars che vivan en Grischun. Enfin uss han mo paucs gi il cletg da pudair observar il luf-tscherver. Jörmann ha cumenzà ad installar traplas da fotografia per chatrar ora dapli da quest animal spuretg. «Pudair fotografar urs, luf e luf-tscherver al medem lieu è quasi sco in da sis en il lort.» Enfin uss n'è betg enconuscent in singul lieu en l'entira Svizra nua ch'ins è stà bun da filmar tuttas trais bestgas rapazzas grondas che han cruschà la via.